

Tartu Lastekunstikool
Põhiõppe õppekava
Lisa 1
Joonistamise ainekava

1.1 Ainekava lühikirjeldus

Joonistamise ainekava määratleb aine õpingute eesmärgid ja sisu. Ainekavas käsitletakse õppe eesmäärke, õpitulemusi, hindamist, õppesisu ning ainega seotud õppematerjale ja kasutatavat kirjandust. Joonistamist õpetatakse Tartu Lastekunstikoolis 1.-5. kursuseni. 1.-2. kursusel on joonistamist kaks tundi nädalas, 3. kursusel 1,5 ning 4. ja 5. kursusel on joonistamise tunde nädalas kolm. 5. kursuse teisel poolel tegeletakse joonistamise lõputööga. Õppeaasta jaguneb kaheks semestriks. Õpe toimub enamasti stuudiotunni vormis. Stuudiotund sisaldab ülesande püstitust, kavandamist, töö teostamist, pidevat tagasisidet ja lõpptulemuse analüüsi ja hindamist. Vajadusel õpet individualiseeritakse õppijale või grupi võimetele ning tempole sobivaks. Lisaks tutvutakse kunstieluga - külastades näitusi nii virtuaalselt kui õppekäikudel galeriidesse, muuseumidesse ja linnaruumi. Osaletakse erinevates töötubades.

1.2 Õppe eesmärgid ja õpitulemused

Joonistamine on kunstiõpetuse alusdistsipliiniks kõigi loominguliste õppeainete omandamisel. Joonistamise õppe eesmärgiks on arendada õppija proportsiooni, ruumi- ja vormitunnetust, õpetada inimesi, loomi, esemeid ja loodust vaatama ning nägema. Joonistamisega tegelemine arendab visuaalset mõtlemist ja eneseväljendusoskust, õppija mõtte ja käe koostööd, järjekindlust, süvenemisvõimet ja ümbritsevas maailmas peituva loogika mõistmist. Ainekava sisaldab erinevaid teemasid – inimene, taimed ja loomad, igapäevased esemed, interjäär, linnavaade, fantaasia ja abstraktsioon. Samuti õpitakse kasutama erinevaid töövahendeid – grafiit, süsi, sangviin, värvi- ja viltpliiatsid jne - ning erinevaid pinnakatmistehnikaid graafilisest maaliliseni, vastavalt vanuseastmele. Õpitulemused on välja toodud alljärgnevalt iga kursuse kirjelduse juures.

1.3 Hindamine

Hindamise eesmärk Tartu Lastekunstikoolis on õppija motiveerimine ning tema arengu toetamine. Õpetaja annab regulaarselt õppijatele protsessi kujundavat, individuaalset tagasisidet, mis kaasab õppijaid hindamisprotsessi ning selgitab õppetöö eesmäärke. Põhiõppes kasutatakse kujundavat, mitteeristavat hindamist. Hindamise kriteeriumeid tutvustab õpetaja kursuse alguses. Oluline roll on nii tööprotsessil, kui ka lõpptulemusel.

I Kursus

Õppe eesmärgid ja õpitulemused

Esimesel kursusel on joonistamine pigem ainesse sissejuhatav. Eesmärgiks on arendada vaatamise-, nägemise- ja süvenemisoskust. Õppija tegeleb isikupäraste mõtete väljendusjulguse arendamisega, kasutades selleks võimalikult erinevaid joonistamistehnikaid

ja kujutamisevahendeid. Joonistatakse loodust ja loomi, koolielu, riiklike tähtpäevade temaatikat ning samuti päevakajalisi sündmusi. Tutvutakse erinevate tövõtete ja koolikorraga. Esimesel kursusel on väga oluline õppija kohanemine uue keskkonna ja kaasõppijatega. Võimalusel tegeletakse grupitööga, mis aitab kaasa hõlpsale lõimumisprotsessile ning ühtsustunde tekkimisele.

I kursuse lõpuks õppija:

- tunneb joonistusvahendeid ja kasutab neid võimetekohaselt;
- omandab joonistamises kasutatavaid mõisted: horisontaal, vertikaal, ovaal, visand, abijoon jne;
- on katsetanud erinevaid joonetehnikaid ja tegelenud pindade katmisega joonistusel;
- konstrueerib võimetekohaselt lihtsama vormiga esemeid;
- teostab fantaasiajoonistusi, kujutades nendel eakohaselt inimesi, loomi, taimi ja erinevaid emotsioone;
- on tutvunud kavandamisega ning selle edasiarendusega;
- on harjutanud sotsiaalseid pädevusi.

Õppesisu

- Joon, selle omadused ning võimalused kujutamisel.
- Joone abil erinevate pindade ja vormide loomine.
- Joonistuse ülesehituse alused, esemete kujutamine lihtsamalt keerulisemale.
- Joonistuse paigutus etteantud formaadile.
- Loovjoonistamine: fantaasiajoonistus, temaatiline joonistus, illustratsioon, koomiks, spontaanne joonistus jms.
- Lihtsamad anatoomilised vormid inimestel ja loomadel.
- Visandamise ja kavandamise algtõed.
- Hele-tumeduste kasutamine joonistusel.

II Kursus

Õppe eesmärgid ja õpitulemused

Teisel kursusel kinnistatakse eelmisel aastal õpitud ning omandatakse sealjuures uusi teadmisi. Õppija harjutab käelisi oskusi ja ruumilist mõtlemist, tutvub geomeetriliste põhivormidega ja nende ruumilise kujutamise tasapinnal. Tegeletakse süvenenumalt loomade ja inimeste kujutamise temaatilistel joonistustel või krokiis. Fantaasia-ülesannetes kujutatakse päevakajalisi sündmusi, arendades seeläbi õppijate kodaniku ja kultuurilisi väärtusi.

II kursuse lõpuks õppija:

- omandab uusi ainega seotud mõisteid: sümmeetria, esiplaan, tagaplaan, läige, refleks, figuur, krokii;
- on tutvunud perspektiivi joonistamise põhireeglitega: tuum- ja koondpunkt, vaatepunkt;

- on kujutanud põhilisi geomeetrilisi vorme;
- joonistab võimetekohaselt seadeldist, arvestades paberile paigutust, esi- ja tagaplaani, joonistuse ülesehitust, esemete ja pindade hele-tumedust ning üldtervikut;
- on harjutanud lihtsamat figuurijoonistust ja kasutanud inimfiguuri ning loomi fantaasiajoonistustel.

Õppesisu

- Ruumilise kujutamise alused: valgus ja vari, pinnakäsitlus ning tonaalsus, joonte ja pindade kasutamisevõimaluste süvendatud tundmaõppimine.
- Erinevatest materjalidest ja erinevate vormidega esemete kujutamine.
- Perspektiivi joonistamise põhieeglid: vaatepunkt, tuum- ja koondpunkt. Geomeetriliste põhivormide perspektiiv.
- Spontaanne ja vaba joonistus: ülesanded isikupära, fantaasia ja loovuse arendamiseks.
- Figuuri kujutamine krokiis ja temaatilises joonistuses.

III Kursus

Õppe eesmärgid ja õpitulemused

Kolmandal kursusel on põhieesmärgiks inimese portreega töötamine, et tutvuda pea õigete proportsioonide kujutamisega ning natuurist joonistamisega. Samuti tegeletakse süvendatult käe- ja jalalabade kujutamisega. Käsitletakse mitmeid plastilise anatoomiaga seotud mõisteid, mis on abiks inimese joonistamisel elava modelli järgi. Antud ülesannete lahendamisel proovitakse soovi korral lisaks loominguulisi lähenemisi. Kolmandal kursusel on joonistamine osa kujutava kunsti kursusest, kus lisaks tegeletakse maalimisega vastavalt maalimise ainekava õppesisule.

III kursuse lõpuks õppija:

- tunneb uusi mõisteid - plastiline anatoomia, staatiline, dünaamiline, proportsioon – ja arvestab nendega joonistamisel;
- joonistab enda arengule vastava portree modellist, arvestades inimese pea üldproportsioone, vorme ja anatoomiat;
- on tutvunud käe- ja jalalabade anatoomia kujutamisega, modelli või kipskujude abil;
- joonistab figuurivisandeid, arvestades poseeriva modelli proportsioone;
- komponeerib varem õpitut vabajoonistuses, kasutades erinevaid joonistustehnikaid.

Õppesisu

- Inimpea anatoomia: kolju ehitus, pea kalde- ja pöörde määramine.
- Näo-osade põhjalikum tundmaõppimine ja visandamine.
- Inimpea joonistamise alused kipsmudeli abil.
- Elava modelli portree joonistamine.
- Jäsemete kujutamine, käte- ja jalalabade ülesehitus ning anatoomia, nende joonistamine erinevates asendites.

- Täisfiguuri visandamine.
- Seadeldise huvitav kompositsiooniline lahendamine, mitmesuguste faktuuride ja tekstuuride edasiandmine.

IV Kursus

Õppe eesmärgid ja õpitulemused

Neljandal kursusel on põhieesmärgiks inimfiguuri anatoomiliselt õige kujutamine modelli järgi. Proovitakse läbi erinevad poosid, et tutvuda inimkeha plastilisusega. Teiseks tähtsaks teemaks on ruumperspektiiv. Õppija isikupärase stiili arendamiseks tegeletakse keerulise seadeldise naturist joonistamise ja loova kujutamise.

IV kursuse lõpuks õppija:

- on tutvunud inimese plastilise anatoomiaga seotud mõistetega;
- on kujutanud figuuri, lähtuvalt selle proportsioonidest ja anatoomiast;
- on tegeleenud ruumi konstrueerimisega tasapinnal;
- on tutvunud erinevate joonperspektiivi võimalustega kujutamisel;
- on loominguliselt lahendanud keeruka seadeldise mitmeplaanilist kujutamist.

Õppesisu

- Inimfiguuri joonistamisega seotud anatoomilised mõisted.
- Inimfiguuri anatoomiline kujutamine kipsfiguuri abil.
- Inimfiguuri anatoomiline kujutamine modelli abil ning erinevates asendites – seisev, istuv, lamav.
- Figuuri kadreerimine.
- Figuur ja riietus – keha anatoomia vastavus välisele vormile.
- Interjööri joonistamine.
- Keerukamate perspektiiviprobleemidega seadeldiste loominguline kujutamine.

V Kursus

Õppe eesmärgid ja õpitulemused

Viienda ehk viimase kursuse põhieesmärgiks on kevadiseks joonistamise lõputööks ettevalmistumine ja lõputöö loomine. Tegeletakse süvendatult õppijate isikupärase käekirja arendamisega, lõputöö teema valimise ja lõputööks sisuliselt ning vormiliselt tervikliku teose loomisega. Esimesel poolaastal keskendutakse erinevatele figuurijoonistustele ja lõputööd toetavatele loomingulistele kompositsioonilistele ülesannetele. Teisel poolaastal on kogu fookus joonistamise lõputööl, et valmiks inimfiguuri sisaldav, huvitav ja loominguline teos.

V kursuse lõpuks õppija:

- on joonistanud nii lühi- kui pikaajalisi figuurijoonistusi erinevates rakurssides, arvestades inimkeha anatoomiaga;
- on kavandanud figuraalset kompositsiooni, jõudes tervikliku tulemuseni;

- on stiliseerinud ja abstraherinud vorme etteantud ülesannetes ning valmistanud seeläbi tervikliku joonistuse;
- on kavandanud ja teostanud figuuri sisaldava loomingulise lõputöö joonistamises;
- analüüsib ja kaitseb oma lõputööd.

Õppesisu

- Inimese joonistamine naturist õigete anatoomiliste proportsioonidega või teadlik deformeerimine.
- Inimkeha kujutamine: figuuridünaamika ja -staatika kujutamine.
- Figuraalse kompositsiooni kavandamine, modelli kasutamine teose loomisel.
- Lõputööks võimalike teemade analüüs ja arendamine.
- Lõputööle sobivate väljendusvahendite ja tehnika valimine, lõputöö kavandamine ning teostamine.
- Lõputöö kaitsmine, oma valikute ja loomingu tutvustamine ning protsessi kirjeldamine.

Kasutatav õppekirjandus

Bell, J. Ways of Drawing. Artists' Perspectives and Practices
Civardi, G. Drawing a Complete Guide
Colombo, G. ja Vigilotti, G. Drawing the Human Head
Gottfried B. Des nackte Mensch. (1969) - inimese anatoomia
Loogna, G. Plastiline anatoomia. (1964) - inimese anatoomia kunstiõppijatele
Raunam, O. Joonistamise ja maalimise õpik. (1961) - joonistamise üldalused